

MIROSLAV HOLUB

POEZIE

13

Miroslav Holub

SYNDROM
MIZEJÍCÍ PLÍCE

BÁSNĚ

O knize

Syndrom mizející plíce (1990), ponorná sbírka s oddíly Synkopy, Symptomy, Syndromy, Synapse. Autor rozvíjí filozofující esej, sytící i hlas jeho poezie. Začíná období skepse ke vědě a stále nevěle přijímat to, co „existuje“ mimo poznatelnou realitu.

O autorovi

MIROSLAV HOLUB

(13. září 1923, Plzeň–14. července 1998, Praha)

byl český básník, prozaik, esejista, překladatel.

Narodil se v rodině právníka, dlouholetého zaměstnance plzeňského ředitelství státních drah; rozhodující intelektuální vliv na Holuba měla ovšem matka, středoškolská učitelka jazyků. Jeho první manželkou byla herečka Věra Koktová. Syn Radovan Holub (* 1949) je filmový žurnalista. – Obecnou školu a klasické gymnázium Holub vychodil v rodišti. Maturoval v roce 1942 a do konce války pracoval jako pomoc-

ný dělník ve skladu řeziva a na překladovém nádraží. (Od roku 1944 se datují jeho první pokusy o básnickou tvorbu, inspirované francouzskou poezií v překladech Karla Čapka a surrealismem Vítězslava Nezvala.) Roku 1945 se v Praze zapsal na Přírodovědeckou fakultu, 1946 však přestoupil na Lékařskou fakultu UK (MUDr. 1953). Při studiích byl zároveň (1945–1952) pomocnou vědeckou silou v Ústavu pro filozofii a historii přírodních věd řízeného prof. Otakarem Matouškem, jehož semináře také navštěvoval. Docházel i na přednášky z logiky, filozofie a literární historie. Působil ve vysokoškolské organizaci Mladá generace československých přírodovědců. V letech 1953–1954 pracoval jako patolog v pražské nemocnici na Bulovce, odtud přešel do Biologického (později Mikrobiologického) ústavu ČSAV, kde se věnoval především imunologii. V roce 1970 byl z politických důvodů propuštěn, po krátké době však přijat do nově založeného Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) v Praze-Krči. Výsledky svých výzkumů z oblasti imunologie publikoval od roku 1958 doma i v zahraničí v řadě vědeckých studií i rozsáhlejších knižních publikací. Dosáhl hodnosti CSc. (1958), DrSc. (1991) a doktorátu honoris causa na univerzitě v Oberlinu (USA, 1985). V 60. letech a znovu od konce 70. let hojně cestoval či hostoval v zahraničí, povětšinou s cíli vědeckými, též však literárními (mj. navštívil Anglii, SRN, Francii, Irsko, Řecko, Čínu, Indii, Izrael, Austrálii, Mexiko). Jako vědec i literát často a dlouhodoběji pobýval v USA (1962, 1963, 1965–1967, od konce 70. let pravidelně každý třetí rok).

Bibliografie:

Beletrie: Denní služba (BB 1958); Achilles a želva (BB 1960); Slabikář (BB 1961); Jdi a otevři dveře (BB 1961); Studie k problémům poezie (B 1962, tisk k 10. výročí Literárních novin); Kam teče krev (BB 1963, s fotografiemi J. Paříka); Zcela nesoustavná zoologie (BB 1963, k fotografiím K. Příbyla); Tak zvané srdce (BB 1963); Anděl na kolečkách (básnický cestopis, 1963; rozšíř. 1964); Tři kroky po zemi (sloupky, EE 1965); Ačkoli (BB 1969); Žít v New

Yorku (E cestopis., 1969); Beton (BB 1970); Události (BB 1971); Stručné úvahy (BB 1971, sazba rozmetána); Naopak (BB 1982); Interferon čili O divadle (BB 1986); K principu rolničky (sloupky, 1987); Maxwellův démon čili O tvořivosti (EE 1988); NE patrně NE: Zcela malá knížka nadávek, zákonů, odkazů apod. (BB, aforismy, 1989); Skrytá zášť věku (sloupky, 1990); Syndrom mizející plíce (BB 1990); O příčinách porušení a zkázy těl lidských (EE, sloupky, 1992); Ono se letělo (vzpomínkové EE, BB 1994); Aladinova lampa (cestopisné PP, 1996); Narození Sisyfovo (1998).

Souborné vydání: Spisy (vychází od roku 2003 v nakladatelství Carpe diem, z plánovaných čtyřech svazků vyšly dosud tři: Básně, 2003; Cestopisné prózy, 2003; Eseje a sloupky, 2005; ed. M. Huvar).

Výbory: Anamnéza (1964); Sagitální řez (1988); Model člověka (slovensky, Bratislava 1990, ed. J. Kolenič); Lepší role už nedostaneme (2000, ed. M. Huvar, obsahuje CD se záznamem recitátorských, hudebních a divadelních interpretací Holubovy poezie, k omezenému počtu výtisků přiloženo též DVD se záznamem inscenace Holubových básní v divadle poezie Regina Břeclav); Časoprostor (2002, ed. V. Justl).

Ostatní: New York (1966, text ve fotografické publikaci E. Fukové, M. Novotného a M. Šechtové).

(Zdroj: Slovník české literatury po roce 1945)

Miroslav Holub

Syndrom mizející plíce

2014

Knihu nabízíme rovněž v aplikaci CARPE DIEM ONLINE.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdělení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchovávána v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 2014

Foto © Michal Huvar, 2014

© Carpe diem, 2014

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

978-80-7487-079-8 (ePub)

978-80-7487-080-4 (pdf)

Synkopy

S-a:

*Epizodické přerušení proudu
vědomí
vyvolané nedostatkem kyslíku
v mozku.*

1751

Tohoto roku Diderot začal publikovat Encyklopedii a v Londýně byl založen první ústav pro choromyslné. Takže začalo rozpočítávání na rozumné, kteří se halí do slov, a nerozumné, kteří si rvou z těla peří.

Básníci se museli učit provazochodectví.

A méně bystří klauni začali pro jistotu vydávat předpisy o normalitě.

Co jiného

Co jiného
než vyhánět klackem
ze sebe malého psa?

Zježený v zátylí
tiskne se ke stěně,
plazí se v domácím zvěrokruhu,
kulhá,
krvácí z tlamy.

Žral by z ruky,
ale marně.

Co jiného
než utloukat v sobě malého psa
je poezie?

A kolem štěkot, štěkot,
hysterický štěkot
koček.

Jóga

Každá poezie má kolem
pěti set stupňů Celsia.

Jen básníci
jsou různě hořlaví.
Nejsnáze chytanou
ti namočení v lihu.

Co by byli bez své nemoci.
Nemoc je jejich zdraví.

Hoří, slamění panáčkové,
nečtou Nietzscheho
co tě nezabije,
to tě zocelí.

Doutnají.
Přiškvaňují se.
A zatím jen špatný jogín
si spálí nohy
na řežavém uhlí.

Velcí předkové

V noci
jejich siluety se rýsují
proti prázdnému nebi
jako pluk trojských koní.
Jejich šepot stoupá ze studní
vody evidentně živé.

Když však
vypukne den, jako když praskne vejce,
a rodí se rovnou ozbrojenci s pendreky
a matky zhluboka krvácejí,

oni jeví se motýly s křídly
ze zelných listů,
jeví se rosolem z mlhy,
obkresleným vadnoucí infantilní linkou,

jejich sotva naznačené
ruce se klepou,

zapomínají dýchat
a bojí se říci jedno jediné
srozumitelné slovo.

Koneckonců,
z virů máme víc dědičné hmoty
nežli z nich.

Nemají sílu.
A my máme být síla těch,
co nemají sílu.

Neprodejní

A co stojí
mozek myšice,
a co stojí
sperma vorvaně?

Bílý týden
v haderných jednotkových domech,
výprodej
turkmenských texasek
a Sebraných spisů
na krepovém papíru.

A co stojí duše?

A co stojí
putýnka krve,
z níž je tak málo jantarového séra,
tak málo protilátek
proti červeným Šajlokům?

Co jsme stáli,
ještě než jsme se stali
bezcnými?

Zahradníci

Letos se urodilo velice mnoho zahradníků.
Někteří, naklíčení ve sklenících,
byli na záhonech již za třetího úplňku.
I pozdní zahradníci již vymetali a v sošných
pózách probírají filozofii kompostu.
Zahradníci dlouhého dne putují od bojínku
k bojínku a sváří se se slabomyslným pýrem;
sní o černých kopretinách a modrých červených
jahodách. Zimostráz přistřihují do tvaru
jednorozce a žluťuchám připevňují křídla.

Ó ano, odpovídají kolemjdoucímu Hamletovi,
je ještě jedna zahrada hluboko pod zahradou
a to je, oč tu běží. Zajisté, odpovídají sklíčené
Antigoně, popel z mohylových hrobů jde
k duhu kyperským magnóliím. Ani z naší hry
nelze odejít, ale plot brání ve vstupu
potulným psům neštěstí.

Nad zahradou se kolíbá veliký nafukovací
balón slunce a v jeho růžovém přísvitu
není znát, že i ve vajíčku praská tepénka
a žloutek se barví krví.

Kalamity v noci*

Vichřice
temnem zešílela,
otvíraly se cely.

Nevinně odsouzení dupou
na skokanské věži. Bude se skákat
trojobrat s vrutem dovnitř, stejně
maličké dětinské desatero
se už topí u břehu,
tunelové vody
s hukotem odnášejí
květiny s hrobu.

Podpatkem zachyceni v travertinu
do běhuté tmy se díváme,
ale jen stabilní neviditelní
vidí nás.

Věštec Kalchas, jen tak ve spěchu,
kategoricky žádá upálení
již upálených, se souhlasným kňučením
nepříliš bystří laureáti
se vezou na eskalátoru,
města dusivě dohořívají za obzorem,
na letišti je inventura
dějinných omylů.

A před ránem
v hořícím letadle, než to bouchne,
jde chodbičkou malý hoch a říká –
– Už tam budeme, mamí?

* leden 1989

Parazit

Kdesi v útrobní tmě vchází jako plod nadbytečné jitřenky. Žere červími ústky, jež jsou něžně okrouhlá a opatřená háčky prenatalní přepečlivosti.

Roste, vydává článek za článkem, oplodňován baladickou zatuchlostí sliznic, obklopuje se ochranným slizem souhlasu, roste, duří a rozpíná se,

přerůstá tělo hostitele jako dítě přerůstá matku, láskyplně pohlcuje a zažívá poslední epos ze života krále much

a teď je ještě větší a ještě větší, v nadživotní velikosti, a původní tělo je v něm, hostitel se stává parazitem parazita, který vydechuje noc a sliz, jako lupen vydechuje kyslík a sráží rosu, souhlasně chroustá s neslyšným mlaskáním pustou, strnulou realitu náhrobků bez nápisů.

Přetéká z domu do města a z města do krajiny, vydává články o zásadním souhlasu s výbuchem Vesuvu, s Krebsovým cyklem a s utínáním pravé ruky a levého ucha, o zásadním souhlasu s neslitováním, o zásadním souhlasu s vývojem, kterému se sám vymknul ze zásadních principů parazitologických,

roste do filozofického rozměru,

v němž je jedinou formou existence hmoty,
v němž je jedinou proporcí disproporce.

A až se zase zcvrkne
do formátu esovité kličky,

ve zbylé krajině náhrobků a neslitování
bude táhnout průvan jako v tunelu,
dlouhá léta bude doznívat výbuch
a výtrus slabomyslného souhlasu
se bude zavrtávat
jako navlhlý dynamit do žuly.

Stahování

Uděláme smyčku, uvážeme na žebřík nebo co,
zadní běhy provlékneme a utáhneme.

Obřízneme kůži kolem dokola. Je to snadné.

Na počátku fakt stvořil slovo.

A slovo se vznášelo nad propastí.

*Nyní tedy jdi a já budu v ústech tvých
a naučím tě, co bys mluvití měl.*

A teď stahujeme: Podřízneme ve slabinách,
utrhneme nad genitálem, šklubneme dozadu
až vyklouzne kostěný ocásek
jako noha kraba z osmého tisíciletí,
kdy už nebude třeba mluvit.

Uchopíme oběma rukama, krvavou, lepkavou,
vší silou táhneme dolů k hlavě,
jako by to byla svěřací kazajka
bláznů božích, pod níž se
zjevuje stříbrný akt
víly z řeky Lethe, s výrony krve
ve svalech a fasciích,
táhneme dolů k hlavě

a ničemu už není třeba věřit, protože
smysl se ztrácí s vazivem.

Podle potřeby ostrým nožíkem dořezáváme
slova příliš těsně spojená s masem
a kůže klouže dolů, u předních běhů
zas obřízneme, klouby vytlačíme a ulomíme
pacičky, křup křup první slovo, křup poslední
slovo,

odtud až k Jitřence nad vsí, ozývá se
saténové šustění, jako když
hvězda se cupuje na tampóny.

Nic není v mysli, co nebylo
ve smyslech, a podkoží vydává jemný
puch jako doutnající spáleniště v dálce.
Čímž se domlčíme hlavy.

A je to snadné.

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.